

Hej révész

Refrén:

Hej révész, révész
Ifjú magyar révész
Vigy át a nagy hajón
Vigy át a nagy hajón

Uramról maradt
Egy láda kincsem
Azt is neked ádom
Azt is neked ádom

Hej révész, révész, révész

'Refrén'

Uramról maradt
Egy szép fekete pej ló
Azt is neked ádom
Azt is neked ádom

'Refrén'

Uramról maradt
Egy szép hajadon lányom
Azt is neked ádom
Azt is neked ádom

Az kell kedvemnek
Szép szerelmemnek
Öröm a szívemnek
Öröm a szívemnek

0:25, Szombat (december 24.), DUNA Televízió

Gyógyító hangok

60 perc, 2008 !

Lovász Irén koncertje a Szent István Bazilikában

"Több mint ének, több mint mantra, az univerzum és a magyar népköltészetünk rajta keresztül megnyilvánuló, összefonódó csodái ezek a hangok. A magyar kollektív tudattalan gyökereiből táplálkozó lélekgyógyítás zenei hangjait érzem kiáradni a lemezből. Ezek valódi gyógyító hangok." /részlet egy kritikából/Meggyógyít az égi hang

*

Légiesen lebegő hangja olyan, mintha a fellegekből szólna. A bölcsészdoktor, háromgyermekes Lovász Irén német sikerei világra szólóak, nálunk is volt már az év legjobb énekesnője. Nemrég jelent meg négyrészesre tervezett lemezének első darabja.

→→→ Lovász Irén egy aprócska nyírségi harangtornyos fatemplomban ugyanolyan misztikus élményt tud nyújtani hallgatóságának, mint a legnagyobb katedrálisokban. Énekelt már a pécsi Székesegyházban, a Mátyás-templomban, az ulmi Dómban és a Szent István Bazilikában. Ez utóbbi helyen lesz augusztus 23-án este 7 órakor Égi hang című új lemezének bemutatója.

- Hogyan fordulhat elő, hogy külföldön népszerűbb, mint idehaza?
- Nincs ez teljesen rendjén. De az is lehet, hogy ez így törvényszerű. Nem tudom, min múlik.
- Megmondom én: a népzene nálunk nem az a műfaj, amiért tömegek rajonganak. Önnek kiabálnia kellene, hogy „itt vagyok”, felhívnia az újságokat, hogy írjanak a lemezeiről...
- Erre képtelen lennék. Ha kezdettől fogva az éneklésre összpontosítok, és nem építem a bölcsész pályámat, akkor talán minden másként alakul. De nem bánok semmit sem. Távol áll tőlem a „nyomulás”, mindent, amit elértem, magától jött. Persze szerencse is kellett hozzá, és benne volt a sors keze. Az Isten soha nem siet és soha nem késik.
- Azért néha siethetne egy kicsit jobban!
- Tudja ő, hogy minek mikor jön el az ideje. Az idő mindent kipörget.
- Akkor sem nyúl telefon után, ha öt évig nem keresik?
- Nem. A lemezeimmel sem szoktam házalni. Általában felkérésre készültek. Az első, a Világfa elég későn, 1995-ben jelent meg. A Magyar Nemzeti Múzeum adta ki.
- Ez valami tévedés lehet: múzeum mint lemezkiadó?
- Dehogy tévedés! A millicentenáriumi régészeti kiállítás rendezője felfigyelt a Magyar mondák című televíziós sorozat szignáljára, amit én énekeltem. Annyira megtetszett neki a hangom, hogy nem tudott mást elképzelni a kiállítás kísérőzenéjeként. Ebből lett a lemez. Megjelent Németországban is, elnyertem vele a német kritikusok díját etno- és világzene kategóriában. Csak ezután lettem érdekes a hazai lemezkiadók számára.
- Elégedett velük?

– Hm. Amíg például a párizsi latin negyed legnagyobb lemezboltjában kaphatók az albumaim, idehaza sok helyen a hátsó polcokon sincs belőlük. De a Fellegajtó című lemezem sok helyre eljutott. Persze sosem lehet az ember elégedett, úgyhogy most saját kezembe vettem a sorsomat. Nemrég megszületett az Égi hang, amit a negyedik gyerekemnek tartok, az anyag összeállításától kezdve a lemezborító megtervezéséig mindent én irányítottam. Szerzői kiadás lett.

– Ilyen jól áll anyagilag?

– Mecénások nélkül semmire sem jutottam volna. Kész csoda, hogy vannak olyan széles látókörű, kultúrát szerető és féltő magyar cégek és üzletemberek, akik felkarolják az értékeket. Hálás vagyok érte!

– Nagy fába vágta a fejszéjét: négyrészes sorozatot indított...

– Az egészet egy teliholdas éjszakán álmodtam meg. Égi hang, Női hang, Belső hang, Gyógyító hang – ezek köré csoportosítom a dalokat. Régóta foglalkoztat a szakrális magyar népköltészet, illetve az emberi hang elementáris gyógyító ereje. Kandidátusi disszertációm is erről írtam, azóta is nagyon jó a kapcsolatom mesteremmel, Erdélyi Zsuzsannával.

– Lovász Irént besorolták a világzene kategóriába. Szerintem semmi köze nincs hozzá!

– Nálam az alap mindig a magyar népdal, melynek olyan ereje és értéke van, hogy képes megállni a helyét a világ globális forgatagában, bármely népzene mellett. Nem félek attól, hogy az átdolgozással, a különleges hangszereléssel elveszti a mélységeit és magasságait.

– Pedig nagyon el lehet rontani...

– A német kiadó engem is rá akart venni, hogy csináljunk montázsokat az énekhangomból, de nem járultam hozzá.

– Mi tetszett meg a németeknek az ön hangjában?

– Egzotikusnak tartják. Ma már messzebbre látnak a balatoni turizmusnál és a gulyáspartiknál; felfedezték az ősi, archaikus kultúránkat is, benne a népzeneinket.

– Amit ön már régen felfedezett magának.

– Nem felnőttkoromban ismertem meg a népzeneit, bár akkor kezdtem a tudatos népdalgyűjtést. A Dévaványa melletti Ecseghalváról származnak szüleim. Balatonszabadin nőttem fel. Az Alföldről hoztam magammal a paraszti kultúra éltető erejét. Nagyapámtól és édesanyámtól örököltem az énekhangomat. Emlékszem, gyakran összejártak a rokonok, a szomszédok, sokat énekeltek együtt. Nagyon fontosnak tartom azt is, hogy anya énekeljen a gyerekének. Nincs annál szorosabb kötelék. Az ölelésen kívül énekhanggal is meg lehet nyugtatni a gyermeket.

– Hisz ebben?

– Hogyne hinnék! Számos olyan visszajelzést kapok a világból, hogy az élet legnagyobb sorsfordulóinál segített az énekem. Van, aki átfestette a szobája falait, miután meghallgatta a lemezem. Egy olasz nő a dalaimra szült, egy német férfi pedig a dalaimra akart meghalni. Tisztában vagyok vele, hogy ezek egyedi, szubjektív élmények.

– Az ön hangjára meghalni... Ez inkább hátborzongató.

– Csak első hallásra. Nem biztos, hogy az én hangomon van a hangsúly, hanem a magyar népdal évszázadok alatt letisztult erején. A modern világ dübörgésében sokan vágnak őszinte emberi hangokra. Ebben állhat a titok.

*

Lovász Irén

Tanulmányai:

1979-1984. József Attila Tudományegyetem, Szeged. Diploma (MA)

1991 -1995. MTA Doktori Tanácsa Doktori ösztöndíj: A néprajztudomány kandidátusa,(PhD)

Lemezei:

1. Világfa (zene: Hortobágyi László) Magyar Nemzeti Múzeum, 1995.
2. Rosebuds in a Stoneyard (zene: Hortobágyi, Erdenklang Musikverlag, 1996)
3. Világfa (zene: Hortobágyi, Fonó Records, 1999.)
4. Supreme Silence (zene: Peeter Vahi, CC'nC Records, 1998), ..
5. Skanzen (zene. Makám, Fonó Records ,1999,)
6. 9 Colinda (zene: Makám, Fonó Records, 2001)
7. Szindbád. (zene: Makám, Records, 2002).
8. Wide is the Danube (zene: Teagrass, CC'nC Records, 2000.)
9. Fellegajtó /Cloud-doors (zene: Mizsei, Lukács, Szokolay, Lovász, Hungaroton Classic, 2005)
10. ÉGI HANG / Sacred Voice. Gyógyító Hangok 1, Siren Voices 1.
11. BELSO HANG / Inner Voice . Gyógyító Hangok 2., Siren Voices 2.
12. Szerelmes Virág, Sirenvoices, 2008.
13. Világfa Remix

Díjai:

1996: Német Zenekritikusok Díja, (German RECORDCritics' Award)

2003: Az Év Legjobb Énekesnője, eMeRTon Díj ("Singer of the Year" award of the Hungarian Radio)

2006. Bartók Béla Díj

2009. Magyar Művészetért Díj.

Gyermekei:

1994. Kristóf

1996. Anna

1996. Júlia

www.lovasziren.hu

LOVÁSZ IRÉN szakmai életrajza

Lovász Irén az egyik legelismertebb magyar népdalénekes világszerte. Nemcsak énekes, hanem tudományos kutató is, a néprajztudomány kandidátusa, (PhD) akadémiai tudományos fokozatot szerzett már 1995-ben. Műsoraiban, előadásain előnyösen kapcsolódik össze tudományos felkészültsége és énekes előadói tehetsége.

1961. április 11-én Karcagon született. Egy alföldi magyar családban nőtt fel, ahol az éneklés a

mindennapok természetes része volt, így az első népdalokat szüleitől tanulta.

1979-ben a Siófoki Perczel Mór Gimnázium angol tagozatos osztályában érettségített.

1984-ben a Szegedi József Attila Tudományegyetemen Bölcsészettudományi Karán szerzett diplomát.

1984-87-ig az Országos Széchényi Könyvtárban dolgozott.

1987-1995-ig a Néprajzi Múzeum Népzenei Gyűjteményének tudományos munkatársa volt, ahol közvetlenül ismerkedhetett meg Bartók Béla, Kodály Zoltán és Lajtha László, Erdélyi Zsuzsanna híres gyűjtéseivel.

1986 -1995-ig a szemiotikát, kommunikációelméletet és kulturális antropológiát oktatott a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetemen.

1995-ben védte meg kandidátusi disszertációját. (A szakrális kommunikáció. Népi imádságok pragmatikai, antropológiai megközelítése címmel. Európai Folklórintézet Bp.2002)

Szegedi bölcsészhallgatóként indult el első népdalgyűjtő útjaira a Kárpát –medence különböző magyar lakta vidékeire. A népdaléneklésről a legtöbbet családjától és terep munkái során a falusi parasztasszonyoktól tanulta.

A 80-as években aktívan részt vett a magyarországi táncház-mozgalomban. 1987-ben elnyerte a Népművészet Ifjú Mestere címet. Énekelt a Fabadka, majd a TÉKA együttesel.

Első szólólemezével berobbant a magyar és a nemzetközi élvonalba. A Világfát, 1995, majd 1999 Fonó Records a Magyar Nemzeti Múzeum felkérésére adta ki a nagy Millecentenáriumi régészeti kiállítás kísérőzenéjeként. A zenét Hortobágyi László készítette.

Első külföldi szólólemeze, mely a Világfa átdolgozott kiadása: Rosebuds in a Stoneyard, Erdenklang 1996., elnyerte a Német Zenekritikusok Díját a népzene/világzene kategóriában. Régizenei együttesek szólistája volt, kortárs zenét is énekelt, valamint jazz zenészekkel is dolgozott. 1997-től együtt turnézott Európában Snétberger Ferenc jazz gitárossal.

Peeter Vahi, észt zeneszerző az ő hangjára komponált egy kortárs zeneművet, melyben koraközépkori tibeti és szanszkrit nyelvű szövegeket énekel: Supreme Silence, CCn'C Records 1998)

1998-2003-ig dolgozott együtt a Makám együttesel. Műsoraik egy kortárs zenei nyelvet, etno-jazz stílust ötvözött, felhasználva, a magyar népzene és különböző tradicionális kultúrák etnikus hangzásait és hangszereit. Közös lemezeik: Skanzen 1999, 9 Colinda 2001, Szindbád 2002.(Fonó Records).

Különböző folk fesztiválokon szerepelt sikerrel Walestől Finnorszáig. Több Rádió-Tv felvétele, és önálló Tv műsora van (Duna Tv, Múltunk jövője c. 32 részes művelődési, néprajzi sorozat). A magyarországi Waldorf óvónóképzésben a kezdetekről részt vett mint a magyar népdal és szokásköltészet oktatója. A magyar Waldorf óvodák azóta is az ő tantervében szereplő magyar népdalokat éneklék.

2000- ben szólistaként turnézott a Hungarian World Music Orchestra-val, amely magyar jazz -és népzeneészekből áll.

1999 -ben kezdődött kapcsolata a Teagrass nevű brnoi cseh-morva-szlovák kortárs népzenei együttesel. 2000-ben megjelent közös lemezük, mely a kelet-európai régió különböző népzeneiből készült világzene: Irén Lovász -Teagrass: Wide is the Danube, CCn'C Records 2000)

2001-óta tagja az e-jam elnevezésű laza, mobil, kísérleti európai zenei formációnak, mely elsősorban Ausztriában koncertezik.

2001-től magyar reneszánsz kori versekből, dalokból, virágénekekből álló műsorral

koncertezett Kónya István lantművésszel.

2001-ben indult különleges projektje Lőrinszky Attilával: nagybögő-ének akusztikus duó, meditatív, improvizatív zene.

2003-ban neki ítélték oda Magyarországon az Év legjobb énekesnőjének járó eMeRton díjat.

2005-ben új zenei formációt hozott létre, és az új zenekarával elkészítette a Fellegajtó c.

lemezt (Hungaroton Classic 2005.) , amely archaikus magyar népdalok, szakrális énekek és gregorián dallamok alapján épít egy új zenei világot.

2006- ban Bartók Béla emlékdíjat kapott.

2006-ban egy négyrészes lemezsorozatot indított Gyógyító hangok címmel szerzői kiadásban.

Első része. Égi hang/Sacred Voice (2006. Sirenoises). A szakrális magyar népköltészetből merít és középkori gregorián dallamokat, zsoltárokat is megszólaltat.

Második része: Belső hang/Inner Voice (2007. Sirenoises) meditatív zene, belső utazás a négy természeti őselem, föld, víz, tűz, levegő megidézésével.

2008-ra mindét lemez ARANYLEMEZ lett.

Legújabb lemeze: Szerelmes virág/Flower in love (Sirenoises 2008) crossover album, a reneszánsz tánczene zene és a korabeli népzene anyagából. Közreműködik: Győri István: reneszánsz lant, Szabó Zsolt: viola da gamba, Horváth Kornél: ütőhangszerek, Ágoston Béla: furulya, kaval, duda, fujara)

2009-ben Magyar Művészetért díjat kapott.

Portréfilmek Lovász Irénről:

HÍRTV - Valaki címmel 2008. dec.24. és dec 25-én két részben vetítették.

Magyar Televízió - az M2 Arcpoetika sorozatban 2009. ápr. 5-én sugározta.

<http://www.mtv.videotar.arcpoetika>

DunaTv - Portréfilmet készít vele a Szerelmes Földrajz sorozatban 2009. októberében.

Lovász Irén Diszkográfiája:

1. VILÁGFA (Music by László Hortobágyi) Budapest, National Museum 1995
2. ROSEBUDS IN A STONEYARD (Music by László Hotobágyi) Erdenklang Music Germany 1996. -- ELNYERTE A NÉMET ZENEKRITIKUSOK DÍJÁT A NÉPZENE/VILÁGZENE KATEGÓRIÁBAN (1996/3)
3. VILÁGFA , Fonó Records, 1999.
4. SUPREME SILENCE (Music by Peeter Vahi) CCn'C Records 1998.(Germany-USA)
5. SKANZEN (Music: Makám, composed by: Zoltán Krulik) Fonó Records 1999. (Hungary)
6. WIDE IS THE DANUBE (Music: TEAGRASS, comp. by. Jiri Plocek) CC'nC 2000. Germany
7. 9 COLINDA (Music: Makám, composed by: Zoltán Krulik) Fonó Records 2001.

8. SZINDBÁD (Music: Makám, composed by: Zoltán Krulik) Fonó Records 2002
9. FELLEGAJTÓ (Music: Mizsei, Lukács, Szokolay, Lovász) Hungaroton Classic 2005.
10. ÉGI HANG. Gyógyító Hngok.I. Sirenvoices , 2006.
11. BELSŐ HANG. Gyógyító Hangok II. Sirenvoices, 2007.
12. SZERELMES VIRÁG. Sirenvoices, 2008.

Ezen kívül a világ különböző kiadóinak világzenei gyűjteményes lemezein énekel, valamint közreműködik különféle zenei produkciókban, mint pl:

1. Traditional Music of Amygdala by László Hortobágyi, Erdenlkang 1991 Germany
2. The transglobal and Magical sound of László Hortobágyi, Network Medien GmbH 1996, Germany
3. Her Song, Shanachie Corp. 1996. USA
4. Tanz and Folkfest. Rudolstadt, Hei Deck 1997. Germany
5. Ferenc Snétberger: Obsession, Enja Records 1998. Germany
6. Origines,. Warner Music France, 1998.
7. Ethnic voices and songs. , MINOS-EMI 1998. Geece
8. Mother Earth, MINOS-EMI 1998, Greece
9. Origins (De l'origine de l'Homme) Origins-EMI 1998, France
10. World Voices 1. Hearts of Space, 1998. USA
11. Ethnica and World Music, New Sounds 1998. Italy
12. Beautiful Morning...Koch Records 1999. Germany
13. World Festival of Sacred Music 1-2. CCn'C Records, 1999. Germany-USA
14. Hungarian Rhapsody, music. Kálmán Oláh, GOOD International Co. 2002. Korea
15. Contrasts + Parallels, music by: Oláh Kálmán Trio, MA Recordings 2004. Japan

Díjai:

- 1987. A Népművészet Ifjú Mestere
- 1996. Német Lemezkritikusok Díja
- 2003. Az Év Legjobb Énekesnője. eMeRTon Díj
- 2006. Bartók Béla Emlékdíj
- 2009. Magyar Művészetért Díj

*

Lovász Irén válogatott bibliográfiája

1986 Roland Barthes: Világoskamra. Janus I.4. ősz. 1-14.

1991 "Szent Szó, Szent Beszéd..." Az archaikus népi imádságok megértéséhez. Vigila 56.6. 335-336.

1992

Sacred Language and Secret Speech. in: Hoppál, M.-Pentikäinen, J. (eds): Northern Religions and Shamanism. Budapest-Helsinki. 39-45.

Boundaries Between Language and World in "Archaic World Concept". Paper for the X. Congress of the International Society of Folk Narrative Research. "Folk narrative and world view". Innsbruck. 4-11 July.

L. Petzold (ed.): Folk narrative and world view. Innsbruck. 463-369.

Népi imádságok pragmatikai megközelítése. Előadás a Magyar Szemiotikai Társaság "Irányzatok és kutatási programok a mai magyar szemiotikában" c. konferenciáján, nov. 4. kézirat

1993

Oral Christianity in Hungary: Interpreting Interpretations. in: Davies, J. & I. Wollaston (eds.) The Sociology of Sacred Texts. Sheffield Academic Press. 72-82.

Religion and Revolution: A Hungarian Pilgrimage in Rumania. in: Martin, L. (ed.) Religious Transformations and Socio-Political Change. Eastern Europe and Latin America. Mouton de Gruyter, Berlin, New York. 127-142.

1994 "Az elme hallja, nem a fül". Egy asszony látomásainak antropológiai megközelítése. in: Küllös I.-Pócs é. (szerk.): Álom, látomás, extázis. Bp. 156-173.

1999 A szakrális kommunikáció elméletéhez. In Benedek K. – Csonka Takács E. (szerk.): Démonikus és szakrális világok határán. Mentalitástörténeti tanulmányok Pócs éva 60. Születésnapjára. Budapest, 419-440.

2000 Az imádkozásról. In Barna G. (szerk.) Nyisd meg Uram, szent ajtódat. Köszöntő kötet Erdélyi Zsuzsanna 80. Születésnapjára. Budapest 3-37.

2001 életrajzi beszélgetés Erdélyi Zsuzsannával. In Barna G. (szerk.) Nyisd meg Uram Budapest XI-XLV.

2002 Szakrális kommunikáció. Európai Folklór Intézet, Budapest

2006 Egy négy lemezes terv első darabjaként megjelentette az éGI HANG című lemezt.